

Uredništvo v
Murski Soboti

Rokopise ne vrača

Izhaja vsako soboto in stane s poštino vred za celo leto 40 Din, za pol leta 20 Din, za četrt leta 10 Din

NAŠ DOM

Narodno-socialističen tednik

Upravništvo v
Murski Soboti

Oglasi:

□ cm stane 1 Din
Oglasi za celo stran, za 1/2 in za 1/4 strani stanejo 75 para za 1 □ cm
Pri večkratni objavi primeren popust

5. številka.

Murska Sobota, dne 21. aprila 1923.

I. leto.

Amputacija.

Dan za dnevom čitamo v srbskih, hrvaških in slovenskih časnikih o amputaciji. Nekateri Srbi namreč pravijo takole: Ako Vi Slovenci in Vi Hrvati nečete z nami Srbi živeti pod eno streho tako, kakor sedaj živimo, potem vzamimo nož in si razrežimo našo „Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev“ na 3 države: v kraljevino „Srbijo“, v republiko „Hrvatsko“ v republiko „Slovenijo“. Nekateri Srbi nam pravijo: „Le pojdite in bodite samostojni, saj brez nas itak ničesar ne morete, pri prvi priliki Vas itak požerejo Madžari, Nemci in Lahi.“ Nekateri slovenski listi se sila razburjajo vsled take pisave srbskih časnikov, drugi zopet molčijo in ne odgovarjajo na taka beograjska strašila. In najpametnejše je, da molčijo, da se ne prerekajo in ne prepirajo s takimi k sreči res maloštevilnimi, nezrelimi zastopniki srbskega tiska. Ti gospodje imajo sicer venomer edinstvenost in jugoslovanstvo na jeziku, v srcu pa ne! Zato tudi govori iz njih bolj zlobnost kakor pa dobrohotnost, bolj komandželjnost kakor pa odkrita želja po sporazumu. Ali pa govori iz njih trenotna, in zato neprištevna plemenska strast in ne zdrav režim. Največ pa je v njih megalomanije, tistega docela neumestnega napuha, ki je že marsikatero drugo večjo državo (Nemčijo!) kakor pa je naša Jugoslavija ali pa kakor bi bile zamišljena Srbija, Hrvatska in Slovenija, spravil na rob propada. In v tej svoji megalomaniji so si izmislili za Slovence in Hrvate strašilo: amputacijo!

Samo, da se Slovenci in Hrvati amputacije tako posebne ne bojijo! Posebno pa ne groženj, ki prihajajo iz ust neodločilnih činiteljev. Vprašajte Pašiča, vprašajte generale, vprašajte našega kralja, kako mnenje imajo o amputaciji oni. Nobeden njih ne bo zagovarjal tega, kar bi utegnili razbiti našo državo v 3 male, drugo od druge neodvisne države. In vprašajte srbski narod, bo-li on vnet za delitev? Ne! Srbski narod je v minolih vojnah na lastnem telu dovolj občutil, kako težko je, ako se narod v času vojne ne more nasloniti na soseda, ako je navezan na samega sebe. Mala Srbija, Črna gora, Belgija — vse te 3 male države so v času svetovne vojne trpele neizmerno več kakor pa velike države ravno zaradi tega, ker so bile majhne. V času vojne pomeni dostikrat že bataljon vojakov precejšnjo pomoč. In Slovenci pa Hrvati bi postavili takih bataljonov na stotine. In to prvovrstnih vojakov! Če so naši bratje Srbi že pozabili ali pa če tega nočejo vedeti. Italijani niso pozabili in tudi nikoli ne bodo pozabili tistih neupogljivih slovenskih in hrvaških čet, ki so ob Soči mesece in mesece bljubovali „najbolj junaškemu narodu“, kakor oni sami sebe nazivajo. In na kateri granici pa nam treba dan za dnevom pripravljenih čet? Mar ne na albanski, na bolgarski, grški in še na kaki drugi meji, ki meji danes ob srbsko pleme? Mar je na Balkanu vojna nevarnost večja ali pa pri nas na zapadu? Pri nas je mir

na celi meji. Zato baš danes ni umestno, da nekateri Srbi mislijo na odcepitev. Pravijo, da bi brez Srbov ne mogli izdržati niti gospodarske samostojnosti. Pozablajo pa pri tem že staro resnico, da se industrijske države — in taka je Slovenija — opomorejo naglo od vsakega udarce, agrarne države pa ne! In Srbija, če tudi bi se posrečila, bi vendar doma ne mogla izdelovati za enkrat niti najpotrebnejših izdelkov.

Žalostno je, če se danes najdejo ljudje, ki hočejo to, kar se je s krvjo stotisočev zgradilo, razbiti, ker v svoji trmi nočejo popustiti. Povdarjajo to, kar nas loči, puščajo pa z nemar to, kar nas druži. In v tem leži tragika vsega našega srbo-hrvaško-slovenskega spora! Ko bomo enkrat vsi preokrenili svoje nepopustljivo stališče, takrat se bomo tudi sporazumeli, beseda „amputacija“ pa bo izginila. In to je želja vseh odkritosrčnih Slovencev.

Ferijalni Savez.

Stara dijaška navaža je, da potujejo v počitnicah dijaki po domovini, kar je tudi popolnoma pravilno, ker šola mu nudi le znanje. Večino časa preživi dijak na šolski klopi, uči se le malo tega, kar rabi za življenje, zato mora, ako hoče kaj veljati, potovati po svetu. Potovanje mu pripomore k raznim izkušnjam in k spoznavanju ljudstva, poleg tega mu izpolnjuje študij. Predvsem spoznava kraje, naravo, tovarne, razna izumstva in narod za katerega bode živel, spoznava njegovo življenje, njegove običaje njegove dobre in slabe lastnosti.

Potovanja so pa dandanes zvezana z raznimi neprilikami, kakor: draga prometna sredstva, pomanjkanje stanovanj in kar je za dijaka najbolj občutno t. j. gmotna stran. Da si omogočijo potovanja, so si dijaki že pred leti osnovali „Ferijalni Savez“, (počitniško zvezo) čigar namen je, omogočiti jim potovanja s tem, da jim pridobiva razne olajšave. Predvsem prosi za potujoče brezplačnih prenočišč, hrane, za prost vstop v muzeje, tovarne, rudokope itd. Potujoči imajo znižano vožnjo po železnicah in parobrodih (50—75 %)

V vseh večjih krajih se osnavljajo zavetišča F. S. t. j., za dobo šolskih počitnic se preuredijo 1—2 šolski sobi za prenočišča, kjer se potujoči naspijo in odpočijejo. V zdraviliščih in letoviščih se ustanavljajo tudi „Ferijalne kolonije“, kjer se lahko slabotni in bolni po ceni zdravijo.

Za vse te naprave je pa potreba denarja. Vsako leto se obrača v ta namen dijaštvo do svojih prijateljev in dobrotnikov s prošnjo, da mu pomaga pri tem važnem delu. Da klici niso brezuspešni, nam dokazuje dejstvo, da ima F. S. ki obstoja še le 4 leta že čez 150 zavetišč in čez 15 kolonij širom naše domovine. Tudi v Murski Soboti se namerava ustanoviti zavetišče F. S. Upamo, da nam bodo Sobočanci, kakor tudi drugi pomagali v polni meri.

Brezposelna podpora.

Državni borzi dela v Mariboru je bila nakazana manjša vsota za podporo brezposelnim. Po odredbi ministrstva za socialno politiko v Beogradu, št. 2128 iz leta 1922, se bo pri podeljevanju brezposelne podpore postalo strogo po naslednjih določbah:

1. podpora znaša dnevno 3 Din za družinskega glavarja, 0.50 Din za vsakega družinskega člana, ki živi skupno in pod isto streho z družinskim glavarjem;

2. kot družinski člani se štejejo žena, oče, mati in otroci do 14. leta. Družinski glavar kakor družinski člani morajo dokazati, da so brezposelni, da nimajo nikakršnega imetja in da ne uživajo nobene druge podpore bodisi v obliki invalidnine, katerekoli vrste zavarovanja in da nimajo nobenih dohodkov od kakšnega drugega dela;

3. podporo more dobiti 1 oseba ali družina nepretrgoma največ mesec dni v letu; ta rok more podaljšati le v izjemnih slučajih;

4. pravico do podpore ima vsak delavec 3 dni potem, ko se je bil prijavil državni borzi dela, da želi dela, in ko se je dotična državna borza dela prepričala, da prijavljeni delavec ni mogel dobiti zaposlenja ne po državni borzi dela niti sam osebno;

5. pravice do podpore nimajo poljedelski in gozdni delavci, kakor tudi ne vsi oni, ki spadajo v kategorijo sezonskih delavcev in to za čas trajanja sezone dotične stroke; za čas mrtve sezone pa imajo pravico do podpore samo tisti sezonski delavci, ki so bili v sezoni zaposleni. Razven teh nimajo pravice do podpore vsi bolni delavci in vsi, ki so sploh za vsako delo nesposobni;

6. pravico do brezposelne podpore zgubijo:

a) vsi tisti, ki zapustijo delo prostovoljno ali brez opravičenih razlogov ali vsled stavke;

b) vsi tisti, ki ne bi sprejeli dela, ki ga jim ponudi državna borza dela;

c) vsi tisti, ki bi dobljeno brezposelno podporo zakvartali, zapili itd.;

7. pravico do brezposelne podpore imajo najprej družinski očetje in tisti, ki so najdalje brezposelni in še niso uživali brezposelne podpore.

Brezposelna podpora se bo izplačevala pri Državni borzi dela v Mariboru od 10. aprila 1923 dalje in to za 10 dni skupno. Vsak brezposelni mora imeti potrdilo od občinskega urada, župnega urada, mestnega magistrata, policijskega komisarjata itd., da je res brezposeln, v kolikor ne bi bil o tem prepričan podpisani urad že sam.

Brezposelni, ki prihajajo od ostalih državnih borz dela v državi (Ljubljana, Zagreb, Beograd, Sarajevo, Niš) morajo imeti od dotične državne borze dela pismo potrdilo, če in koliko časa so uživali brezposelno podporo, sicer se na njihove prijave ne bo moglo ozirati.

V Mariboru, dne 5. aprila 1923.

Jože Stabčej, šef D. B. D. v Mariboru.

Domače vesti.

Murska Sobota. Unos mladega dekleta. Pri mesarju G. je bil zaposlen nek ruski begunec — častnik — (oficir), dečko prijetne zunajnosti. Med njim in 16letno hčerko gospodarjevo se je razvila globoka ljubezen. Kakor je pač že običajno pri mladini v takih letih, udarjeni s kurjo slepoto, sta se drug v drugega zaljubila do ušes. Ker sta vedela, da jima v Murski Soboti ne bo z rožicami nastlano, sta si zamislila življenjsko srečo tam nekje v daljni Rusiji. Težavo njima je delala samo to, kako priti čez mejo na varno. Načrt je izdelal on. Kakor rečeno, tako storjeno. V noči od minole sobote na nedeljo sta se s skromnimi denarnimi sredstvi spravila na daljno pot. Prtljage nista vzela seboj nobene. Udarila sta jo v smeri proti Cankovi. Gredeč sta prenočila v Rankovcih. Med tem so seve roditelji deklet pogrešali ter obvestili varnostne in obmejne oblasti, ki so parček res zalotili, predno je dosegel mejo. Tako je za enkrat konec srečnemu življenju zaročencev. Njega so dejali v zapor, njo pa nazaj k starišem. Tako je vzela konec lepa mladost in še lepša ljubezen. Ker sta pa še oba dva mlada, imata še časa dovolj, da si izmislijo boljši načrt, da utečeta ljudem in oblastim, ki nimajo smisla za take romantične dogodke pod varstvom svojih starišev stoječih deklet.

Murska Sobota. Sreča v nesreči. V ponedeljek, dne 16. t. m. okoli 9. ure zvečer je šel natakarski vajenec hotela „Dobraj“ napolnjevati plinov (karbidni) kotel. Po neprevidnosti je prišel z užgano vžgalico (špico) preblizu plima (gaza), kateri se je v istem hipu vžgal kotel raznesel in pri tem povzročil močno eksplozijo. Vajenec je na srečo zadobil le lahke opekline na obrazu in male poškodbe na očeh. Lastniki acetilarskih kotlov, bodite previdni in ne prepuščajte je ne-veščim osebam.

Murska Sobota. Jugoslovanski matici so darovali gg. F. Bükvič 30 Din, Turk 20 Din, Vezir 20 Din, Vogler 50 Din, Štivan 20 Din (te zneske je izročil g. Bole), dr. Škerlak 20 Din (izročil g. dr. Kravina), osobje polic. oddelka je izročilo 75 Din 60 p, nabrane meseca februarja. Šolsko vodstvo v Moščancih je poslalo zbirko 77 Din 50 p za pihce, osobje kr. policije v M. Soboti zbirko iz meseca marca v znesku 58 Din 75 p. Plemenitim darovalcem se podružnica v

Murski Soboti najpristrčnejše zahvaljuje. Odbor.

Adrijanci. Pri posestniku Šenaverju so preminočo soboto ob 1 uri ponoči zaslišali močno trkanje. Na vprašanje (pitanje) Šenaverjeve žene: „Kdo je?“, je zadonel udarec sekire po vratih (dverih). Med nasilnim odpiranjem vrat je počilo kakih 10 revolverjskih strel v stanovanje. Eden strel je zadel Šenaverjevo ženo v levo nogo in ji jo hudo ranil. Gospodar sam — že prileten, slaboten človek — se je med razsekavanjem vrat skril in prepustil ranjeno ženo v sobi nemilosti udirajočih roparjev. Kakor pripoveduje Šenaverjeva žena, je bilo roparjev (tolvajev) troje, ki jih pa ni poznala. Eden, oborožen z revolverjem je stal na straži, drugi s sekiro v roki, je hodil po sobi in odpiral omare, zahtevajoč od žene ključke do denarja. Tretji tolvaj pa je nosil razno blago ven na prosto. Ko pa je nato še od žene zahteval denar (peneze), je ta vsa preplašena in prestrašena vzdihnila: „Hvala Bogu, orožniki idejo!“ Misleči, da res prihajajo orožniki, so nasilneži odjenjali in počasnih korakov odšli tje proti Lucovi, pustivši vse blago zunaj hiše. Na vpitje žene je prišel sosed, ki je obvestil orožnike, ki so prišli čez 1 uro na lice mesta. V tem času je pa tudi od roparjev na prosto znošeno blago izginilo brez sledu. Šenaverjevi sedaj nimajo blaga, orožniki pa ne roparjev.

Borejci. Razpisana je v naši vesnici trafika, ki se nahaja sedaj v hiši štev. 34. Kavcije (varščine) je položiti 50 Din. Natančnejši podatki se lahko izvejo pri okrajni upravi finančne kontrole v Murski Soboti.

Petrovci. Trafika v hiši št. 81 je razpisana na novo. Med prosilci imajo prednost invalidi. Prošnje je vložiti do 3. maja 1923. Želimo pa, da se pri podelitvi trafike ozira na take prošnje, ki imajo v vasi svoje hiše. Tega pač pa ne more nikdo zahtevati, da bi morali kadilci po četrt ure daleč hoditi po tobak, h kakemu trafikantu, če tudi je ta invalid.

Dolnja Lendava. Sluga lahko dobi službo pri tukajšnjem sodišču. Znati mora slovenski pisati in čitati. Invalidi in dobrovoljci imajo prednost.

Beltinci. Eno je, kar nas Beltinčane najbolj čemeri in to je, da moramo hoditi k sodišču in k glavarstvu oziroma k ekspozituri v oddaljeno Dolno Lendavo, namesto da bi hodili v bližnjo Sobotu. V Lendavo je nad 20 km. Če hočemo kako

malenkostno stvar urediti pri kaki oblasti v Dolnji Lendavi, izgubimo celi dan. Murska Sobota, ki leži blizu nas, bi se nam mnogo bolj videla. Pred leti se je mnogo govorilo o tem, da bodo Beltinci pripadali sobočki sodnji in ne več dolnjelendavski, toda ta za nas vesela vest je kmalu utihnila in tako bomo še morali dolgo čakati na tistega „čednega“ ministra pravde, ki bo odredil, da Beltinci ne bodo več spadali pod dolnjelendavsko ampak pod sobočko sodnijo. Seve, gospodje v Beogradu nimajo časa za take malenkosti. Posebno sedaj ne, ko so si postavili nov program, kako bi našo državo razdelili med Srbe, Hrvate in Slovence. Mi Beltinčanje pa se sami tudi dosti ne brigamo za to, da bi to gospodo podregnili, naj se za nas malo bolj skrbijo. Kadar moramo 5 ur daleč hoditi v Lendavo, potem se kregamo in gledamo milo tje proti Soboti, ki nam leži pred nosom, drugi den pa smo na vse že zopet pozabili. Zato bomo še gotovo več let hodili v Dolno Lendavo, namesto v Sobotu.

Šalovci. Pretečeni teden po noči sta 2 moška udrila v stanovanje vdovice Kerčman. Vrgla sta vrata (dveri) iz tečajev, kar je prebudilo spečo ženo. Na prošnjo, naj pri- zaneseta njej in njenemu skromnemu imetju, ji je eden roparjev z roko zamašil usta, da ne bi mogla kričati. Ker se je žena branila, jo je z nekim trdim predmetom udaril po glavi, da se je onesvestila. Roparja sta nemoteno vdovico do golega izropala in v temni noči brez sledu izginila. Sosedu so drugi dan našli težko ranjeno vdovo Kerčman v njenem stanovanju in jo spravili v bolnišnico v Mursko Sobotu.

Tedenske vesti.

Stališče Jugoslovanske demokratske stranke napram svojemu bivšemu srezkemu kandidatu g. Kūharju. Z ozirom na članek „Demokratski kandidat Štefan Kūhar je dan pred volitvami stopil v radikalno stranko“ ki smo ga objavili v 4. štev., nam je poslala krajevna organizacija Jugoslovanske demokratske stranke v Murski Soboti dopis z dne 16. aprila 1923, ki se glasi takole:

„Z ozirom na članek v Vašem listu „Naš dom“ zadnja številka, ko pišete o prestopu gospoda Štefana Kūharja v radikalno stranko, si usojamo Vas obvestiti, da bi po došlih podatkih in izjavah bila izvoljena v mariborskem okrožju kandidata

Čebelar v aprilu.

Minuli mesec marec je bil v zadnji polovici za čebele še precej ugoden; posebno okoli vuzma. V Bohinju je dobil neki posestnik prvi roj na vuzemski ponedeljek, kar je nekaj izvenrednega. April nam je pa prinesel mrzlo in mokro vreme, da čebelar milo pogleduje v naravo, kjer bo mnogo čebelic našlo svoj grob.

Kolikor nam je dal marec, nam bo april vzela. Zatorej skrbimo, da so čebele dobro pokrite in da imajo zadosti medu. Ako še nismo, otrebimo sedaj čebele. Brezmatičnih panjev ne smemo več trpeti, temveč jih moramo združiti z močnejšimi. Združimo jih lahko tako, da od- vzamemo enemu dno, drugemu pa izvrtamo na vrhu veho in položimo prvega na drugega. Panj ostane toliko časa naložen, da dobimo prvi roj in ju nato zopet razdružimo, ter dobimo druge še iz obeh panjev.

Poglavino opravilo čebelarjevo v aprilu je, da ukrene vse potrebno za ugoden in nagel razvoj zalega. Le od te je odvisno, da se panji dovolj zgodaj okrepijo. Čebelar, ki prodaja čebele, potrebuje zgodaj močnih panjev (vsaj do konca aprila). Ravno tako tudi oni, ki čebelari na med in je večinoma navezan na spomladansko pašo v maju in juniju. Le ako bo imel čebele pravočasno pripravljene za glavno pašo, bo dosegel zaželjeni uspeh. Skrbeti mora, da so ljudstva že par tednov pred glavno pašo močna; ako se mu bodo ljudstva še le ob glavni paši razvila, ne bo imel uspeha.

Da se zalega kolikor mogoče hitro množi, potrebujejo čebele mlade, krepke matice, gorke odeje, dovolj medu, cvetnega prahu in vode.

Prvo dvojje je že tako od jeseni preskrbljeno, cvetnega prahu pa dobijo čebele sedaj dovolj v naravi.

Glavna skrb čebelarjeva je, skrbeti, da imajo čebele dosti medu in vode.

V drugi polovici aprila je tudi čas, da se prične pokladati čebelam z vodo razredčeni med v svrhu, da čebele dražimo in povzročimo, da stavi matica v večjem obsegu zalego. Tako pitanje imenujemo špekulativno pitanje, ker dosežemo z majhnimi izdatki velik uspeh.

Za špekulativno pitanje je najboljši ajdov med; vzame se polovica medu in polovica vode. Mešanico segrejemo malo in jo polagamo gorko vsak drugi dan po 1/3 l. Poklada naj se le močnim in srednjemočnim panjem. Pri slabih moramo skrbeti, da jim ne primakuje medu. Ob mrzlem vremenu naj se preneha s takim pitanjem, da nastopi ugodnejše vreme.

Nekateri čebelarji rabijo za špekulativno pitanje tudi raztopino sladkorja ali medu z nekaj % pristnega konjaka ali močnega naravnega vina. Pokladati se mora le zvečer, ko nehaajo čebele letati, da se obvarujemo ropanja.

Pri špekulativnem pitanju se pa je marsikdo že varal, ker uspeh je odvisen od spretnosti in pazljivosti čebelarja. Kdor teh lastnosti nima, naj poskusi sprva le na par panjih, da dobi pri tem izkušnje.

Pri panjih z ramički se bodo ljudstva tudi že toliko pomnožila, da bode treba razširiti vališča. Kjer ni še dobre paše, naj se razširi vališče z izdelanim satovjem, drugače pa s celimi umetnimi medstenami.

V obeh slučajih naj se stavi satje tik za zadnjim satom, v katerem je zalega. Zelo napako bi bilo, ako bi rabili za razširjenje vališča

le začetke, ker bi dobili preveč trotovine. Tora le cele medstene.

Panjev ne odpirajmo nikdar brez potrebe. Kadar ga odpremo, osnažimo mu dno. Opazujmo zalego. Po njej bomo sodili kakovost matice. Če je zalega lepo uvrstena in sklenjena, brez praznih celic vmes, je matica dobra. Seveda se moramo pri opazovanju ozirati tudi na to, da dobimo prazne celice med zalego tudi tedaj, če je ta že zrela in je že nekaj mladih čebelic izlezlo.

Tudi je treba gledati, če je zalega zdrava, da ni gnilobe. Zdrava pokrita zalega ima cele, malo izbočene pokrovce, gniloba pa vpadle in luknjičaste pokrovce. Če je zalega ni pokrita, vidimo ličinke svetlobele, dobro rejene. Bolne ličinke so rjave in vpadle. Če zapaziš v kakem panju gnilobo, zapri mu zvečer žrelo, ko so vse čebele doma, zažveplajga in vsebino sežgi ali zakoplji v zemljo. Ne poskušaj ga zdraviti, ker ni pomoči in zraven okužiš še druge panje.

Koncem aprila bomo videli, katera ljudstva bodo z ozirom na njih moč in kakovost matice sposobna, da se jih spusti za izkoriščanje spomladanske paše kot samostojna. Ljudstvom pa, katera se razvijajo radi slabe matice nepovoljno, se naj matica zamenja z boljšo ali se pa naj združijo s sosedu. Tako naj se sploh ravna z vsemi slabimi, ker takih naj ne puščamo v mesec majnik. Potom združenja postanejo ljudstva močna in le taka nam koristijo, slaba nam pa povzročajo le delo brez koristi.

J. Strgar.

dr. Kukovec in Štefan Kühar, ako ne bi Kühar v zadnjem hipu storil znanega izdajstva in zbegal volilcev. V tem slučaju bi odpadel nemški mandat in eden klerikalni. Naprošamo Vas, da bi blagovolili to pojasniti v prihodnji številki Vašega lista priobčiti. Z odličnim spoštovanjem. Za Krajevno organizacijo JDS za Mursko Soboto in okolico v Murski Soboti: Anton Koder l. r., t. č. predsednik, Hinko Kos l. r., t. č. tajnik."

Radevolje objavljamo ta dopis, saj potrjuje, da so bila naša izvajanja trezna, brez strankarske zavisti in da so bili naši zaključki pravilni.

Velik Radičev shod (gyülejš) se je vršil minulo nedeljo v Zagrebu. Na tisoče in tisoče kmečkega naroda se je vabil iz bližnjih in dalnjih vesnih v Zagreb, da vidijo Radiča, svojega političnega voditelja in novo izvoljene poslance „Hrvaške republikanske seljačke (kmečke) stranke“. Na stotine in stotine jih je prišlo na konjih. Nosili so hrvaške republikanske zastave. Deževalo je, a vendar jih je prišlo mnogo število, da slišijo, kaj jim bo Radič povedal. V minulem tednu so namreč Radičevci imeli pogajanja s Slovenci (s Slovensko ljudsko stranko) in z muslimansko skupino Spahovo iz Bosne; vršila so se pa tudi pogajanja z Radikalci. Ljudstvo je torej težko čakalo, da Radič spregovori in pove, kaj je novega. Na sredi odra, s katerega so govorili Radič in njegovi poslanci je vihrala orjaška rdeče-belo-modra zastava z velikim napisom: „Republika miru in dela! Narod naj sam sebi vlada!“ Ko se je prikazal Radič, je nastalo velikansko navdušenje, nad 200 zastav se je gibalo nad glavami neštete množice ljudi. Povedal je Radič ljudstvu, da so Slovenci in velik del Muslimanov z njim. Pravil je, da hrvaški narod ne bo več trpel, da bi se z njim delalo tako, kakor se je doslej delalo s silo in če v Beogradu hočejo, da Hrvatje sodelujejo v vladi, mora vlada najprej zatreti in odpraviti žandarsko-policijsko postopanje. Dejal je, da se ne more trpeti, da bi kaki žandari naše ljudi, osebno ne našo deco in naše žene pretepali (batinali). Ako hočejo, da stopimo v vlado, je dejal, potem mora beogradska vlada vreči v ječe tiste, ki po naših vesnicah gnjavijo in mučijo ljudi in si s tem prisvajajo pravice, ki jih zakon ne daje nobenemu sodniku, kamo še le kakemu policaju ali žandarju. Govoril je ljudem, da hočejo Hrvatje sporazum s srbskim narodom. S tisto peščico gospodov, ki so se v Beogradu spravili h koritu in ki bi radi narod komandirali in ga v strahu držali, s to gospodo pa hrvaški republikanski narod noče imeti nobenega posla (dela). Pretil je tudi vladi, da ji bo že pokazal, če pošlje nanj vojsko; obečal je, da bodo Hrvatje Orjuncem (to so jugoslovenski nacionalisti) našli batine (da je bodo zbili), ako pridejo v republikanske hrvaške vesnice in mesta. Povedal je Radič še to, da ne pojde v Beograd ne on, niti kak drug poslanec njegove stranke. Zahteva nove volitve in takrat bi on postavil svoje kandidate tudi v Srbiji in sploh vseh krajih Jugoslavije. Te nove volitve bodo pridobile republikanski stranki zopet nove poslance, da bo najmočnejša v parlamentu. In takrat bo on začel s delom. Na koncu pa je omenil, da pojdejo njegovi poslanci v skupščino samo ob važnih prilikah, da zabranijo, da bi beograjski mogotci ne napravili zakonov, ki bodo na škodo narodu. Po končanem zboru so se vršile manifestacije v mestu. Na nekaterih krajih je prišlo do spopadov med Radičevci in nacionalisti ter komunisti, vendar se ni pripetila nobena večja nesreča.

Politični položaj v naši državi. Do sporazuma med Radikalci in Radičevci ni prišlo. Tudi sicer si radikalna vlada ni mogla dobiti močne skupine, da bi mogla še nadalje ostati na krmilu. Zato je odstopila. Skupščino je minuli ponedeljek otvoril najstarejši poslanec Osahovac iz Črne gore. Pri volitvah za predsedniško mesto je dobil večino glasov (128) dr. Peleš (radikalec). Kralj ga je sprejel v avdijenci. Kralj je sprejel demisijo Pašičeve vlade in je poveril sedanji vladi, da vodi tekoče vladne posle. V skupščino niso prispeli Radičevci, kar je posledica tega, da med Radikalci ni prišlo do sporazuma. Pač pa so prišli skoraj vsi poslanci ostalih strank, zlasti tudi Koroščevci in Spahovci. O nadaljnjem poteku pogajanj za sestavo nove vlade domnevajo eni listi tako, drugi drugače. Ker je kralju mnogo na tem ležeče, da se odstranijo nasprotstva med Srbi, Hrvati in Slovenci in je njegova želja ta, da pride za vsako ceno do sporazuma, je

verjetno, da bo poveril sestavo vlade taki politični osebi, ki ni preveč kompromitirana in osovražena pri nasprotnikih, zlasti pri revizionističnem bloku. Li prideta v poštev Pašič ali Davidovič, to se ne ve, da pa ne pridejo v poštev Pribičevci in tisti, ki se približujejo njegovemu političnemu naziranju, to je zelo verjetno, kajti Pribičevič je osovražen pri vseh strankah in tudi v demokratski stranki ima komaj polovico za seboj. Ako se ne posreči, sestaviti novo vlado, potem nameravajo baje razpisati nove volitve. Bodo pa li nove volitve pisano parlamentarno lice predrugačili, o tem dvomimo. Toliko je menda gotovo že danes, da bodo takrat Radičevci pridobili, demokrati in radikalci pa izgubili marsikateri mandat. Državne krize pa se z novimi volitvami vendar le še ne bomo znebili tako zlahka, zlasti ne, če ostanejo stranke tako nepopustljive kakor so danes.

Državnim nameščencem. „Nova Pravda“ v Ljubljani objavlja v svoji številki z dne 14. aprila 1923 dopis iz krogov državnih nameščencev. Dopis nosi naslov: „Kedaj pride za nas vstajenje?“ in je poln tugovanja nad brezupnim položajem poročenega državnega uradnika — rodbinskega očeta. Na to tugovanje pripominja „Nova Pravda“ med drugim sledeče: „Državni nameščenci! Če že za lastno osebo iz nekega napačnega ponosa prenašate raje vso revščino, samo, da se smete prištevati v vrste buržuev, pomislite vendar na svoje nedolžne otročičke! Rešite jih s tem, da se združite v enotno strokovno organizacijo, ki bo že v svojem bistvu, ker drugačna biti ne more protikapitalistična. Že ta korak sam bi vam gotovo prav izdatno olajšal vaš položaj. Kaj še le, če bi se že enkrat odločili za skupen nastop z ročnim delavstvom. Dokler pa tega ne bo, zastoj pričakujete vstajenja, ker ne bo vstal nikdo za vas, temveč morate vstati edinole vi sami! To so resnične besede. Da med državnimi nameščenci čut solidarnosti ni posebno razvit, to vemo mi v Murski Soboti prav dobro.

Uradne ure v poletnem času, to je od 16. aprila naprej pa do 15. oktobra 1923 so pri okrajnem sodišču (biroviji) v Murski Soboti dopoldne od 8. do 12. ure, popoldne pa od 2. do 6. ure. Pri davkarji, (kjer se porcija plačuje) pa so uradne ure dopoldne od 8. do 12. ure, popoldne pa za stranke samo od 2. do 4. ure. Uradne ure pri okrajnem glavarstvu ostanejo nespremenjene.

Državni in občinski uradi v Prekmurju, ki žele, da objavimo kake važne odredbe ali razglase, naj nam blagovolijo rokopise poslati vsikdar do srede, sicer jih ne moremo objaviti v številki dotičnega tedna. Uredništvo.

Zemljepisno karto Prekmurja je izdelal in založil g. Jurij Dembič, agrar. tehnični nadzornik v Rakičani, pošta M. Soboti. Karta se dobi pri založniku in stane 15 Din, brez poštnine. Čedno izdelano karto priporočamo.

Naše poštne znamke. Lepe so, tega ne more nikdo prerekati, saj se tiskajo v Ameriki. Toda razumeti res ne moremo, čemu se tiskajo v Ameriki? Prej so je tiskali pri nas doma, pa so tudi bile lepe in dobre. Mi s svojo slabo valuto pač ne bi smeli za take malenkostne izdelke, kakor so poštne znamke, trositi denar v dolarski državi. Štedite, gospodje pri pošti, dajte tiskati znamke doma. Mnogo cenejše bodo in kar boste tako prinorani, s tem izboljšajte plače svojim uslužbencem, ki so itak sramotno slabo plačani.

„Najslabše se godi Slovanom na Madžarskem“, tako je rekel dr. Uhlirž, zastopnik Čehoslovaške na sestanku, ki ga je imela medparlamentarna unija dne 6. in 7. aprila v Baslu v Švici. Dokazal

je s številkami, da Čehi, Slovaki, Slovenci, Srbi in Hrvatje, Romuni in Nemci na Madžarskem nimajo skoraj nobenih šol in da nikjer pred nobenim uradom ne smejo uporabljati svojega jezika. Zastopnik Madžarske, grof Apponyi ni pričakoval, da bo dr. Uhlirž s številkami dokazal resničnost svojih trditev. Zato tudi ni vedel, kaj bi odgovoril. Rekel je samo to, da se bo glede tega doma informiral in da bo pri prihodnji seji dokazal, da dr. Uhlirž nima prav. Zatrjeval pa je, da imajo Slovani na Madžarskem vse polno šol. Povedal samo ni tega, kje jih imajo. Tega seve ni mogel, ker je njemu samemu prav dobro znano, da nimajo Slovani na Madžarskem nobenih pravic.

Seja izvrševalnega odbora „Narodno-socijalistične stranke“ se je vršila minulo soboto in nedeljo v Ljubljani. Sprejet je bil sklep: Širši izvrševalni odbor narodno-socijalistične stranke sprejme z odobrenjem na znanje poročilo načelstva o izidu državnozbornih volitev. To poročilo podaja smernice za naše bodoče delovanje. Stranka nadaljuje svoje delo po začrtanem programu naprej. Širši izvrševalni odbor pooblašča načelstvo, da ukrene vse, kar se mu zdi potrebno za širjenje in poglobitev narodnega socializma med jugoslovanskim delovnim ljudstvom.

Delavski protestni shodi proti kapitalizmu se vršijo jutri v vseh večjih krajih Slovenije.

Plače ministrom na razpoloženju. Uradni list z dne 12. aprila 1923 objavlja zakon o začasni regulaciji plač tistih, ki so bili ministri naše države in Srbije. Zakon določuje, da tisti, ki so bili manj kot 6 mesecev ministri, ne dobijo nobene plače. Dobijo pa jo vendarle, ako so bili že 3 mesece ministri in ako imajo 10 let ukazne službe. Ako pa so bili državni uradniki in so kot taki imeli več kot 6000 Din letne plače, potem obdržijo pravico do te plače. Kdor je bil najmanj 10 mesecev minister, dobi na leto 8000 Din, ako ima 10 let ukazne službe. Tisti, ki so bili vsaj 1 leto dnij ministri, dobijo 10.000 Din letne plače, ako imajo 20 let ukazne službe. Posebne ugodnosti imajo tisti ministri, ki so bili že svoj čas v Srbiji ministri. Za tiste, ki so bili ministri na Hrvaškem, v Avstriji ali pa na Madžarskem, za nje ni nobenih ugodnosti.

Kdor hoče imeti dobre, trpežne pa tudi elegantne cipele, naj je kupi pri trdku Roglič v Mariboru. Glej oglas na četrti strani.

Umetna gnojila se dobijo pri Viktorju Cipotu v Murski Soboti.

Što šče svoje peneze na dober interes naložiti, ta naj je vloži v Jugoslovanski kreditni zavod v Murski Soboti. Tam se tudi penezi posojujejo. Pogledni si inserat.

Po svetu.

Madžarska in Horthy. Upravitelj madžarske države admiral Horthy je hotel postati kralj. Nameraval je Madžarsko proglasiti za kraljevino in sebe oklicati za kralja „Mikloša Prvega“. Natisniti je dal že tudi proglas na madžarski narod. Toda za njegovo namero je še pravočasno izvedela antanta in mu prekrizala račune. Vlada je bila sporazumna s Horthyjem. Zato se je odločila, da bo pri drugi, boljši priliki dala proglasiti Horthyja za kralja. Sicer pa se v madžarskih delavskih krogih trdi, da so Horthyju šteti dnevi njegovega upravljanja in vladanja. S svojim brezobzirnim krutim postopanjem si je nakopal nebroj smrtnih sovražnikov pri vseh opozicijskih strankah.

Bavarci (Nemci) pošiljajo Madžarom topove. Na Dunaju so na glavnem

tovornem kolodvoru izsledili vagon, v katerem so se nahajali 15 centimeterski možnarji. Ta vagon je bil iz Bavarske poslan na Tirolsko in je prišel srečno na Dunaj, dalje pa ne. Določen je za Madžarsko. Sumijo, da je še mnogo več takih vagonov na poti skozi Nemško Avstrijo na Madžarsko.

Madžarska bi se rada pridružila „Mali antanti“, ki jo tvorijo Čehoslovaška, Rumunska in Jugoslavija. Tako se je izjavil madžarski poslanik Zichy v Bukarešti. Rumunski ministerski predsednik Duca je Zichy-ju obečal, da se bo zavzel za to. Zahteval pa je, da mora Madžarska, še predno stori on kak korak za njo, razorožiti razne bojne organizacije, ki ogrožajo sosedne države, zlasti pa, da mora nemudoma razpustiti organizacijo „probujačih se Madžarov“. Nekatere rumunske in češke novine menijo, da hoče Madžarska s tem le prikriti svoje prave namene in dobiti svobodne roke, zlasti se iznebiti neprijetne ji razorožitvene in kontrolne komisije.

Bolgarija. Stranka, ki je na vladi, ima vsikdar in povsod težko stališče v volilnem boju. Vse, kar je v državi slabega, vsega so kiive vladne stranke. Tako misli ljudstvo pri nas v Jugoslaviji, tako mislijo volilci tudi v drugih državah. To vesta tudi sedanja bolgarska vlada in njen voditelj Štambolijski. Štambolijskemu bi moral bolgarski narod biti hvaležen za marsikaj, toda sedaj, ko se bližajo volitve, izkoriščajo opozicijske stranke vse slabe strani uprave v svojo volilno korist. Da v Bolgarski ni reda, da je revščina, da ni miru, vsemu temu je kriva vlada, vse to je zakrivil Štambolijski. Tako pravijo. Vladne stranke pa imajo na drugi strani v rokah veliko moč in si znajo tudi po-

magati. In tako si je našel tudi Štambolijski recept, ki mu bo ohranil večino. Napravil je volilni red, po katerem male stranke ne pridejo do veljave. Proti temu pa so si male opozicijske stranke dobile drug recept: združile so se v „blok“ ki ga imenujejo „črni blok“. Volilni izid v Bolgariji bo pokazal, li velja tudi v Bolgariji stara resnica, kakor pri nas: Kdor drugemu jamo koplje, sam v njo pade.

Citre

nove, malo rabljene, so na prodaj. Naslov pove upravništvo „Našega doma“ v Murski Soboti.

Stavišče (fundoš)

ali malo njivo v Murski Soboti želim kupiti. — Naslov pove upravništvo.

KAVARNA BOROŠ v MURSKI SOBOTO

se priporoča vsem, ki prihajajo po poslih v Mursko Sobotu.

Na razpolago so slovenski, hrvatski, srbski, madjarski in nemški časopisi.

2 biljarda!

Vsikdar topla kava! Vsikdar vroč čaj!

Štufe, cajge, platno in vsefele blago po najnižji ceni vsikdar dobiti pri

Štefanu Smodiš
trgovina z manufakturnim blagom
MURSKA SOBOTA
GLAVNI TRG.

Črevlji, cipeli!

Črevlji, cipeli!

Izdelovalnica obutev vseh vrst

D. Roglič, Maribor

Koroška cesta 19

Telefon 157

Zahtevajte ilustrovani cenik!

Portland cement

Super fosfat (umetna gnojila)

Štajnkol (premog)

Vogelje

Drva

Seno

Strešna lepenka (térpapir)

in ostale gospodarske potrebščine in produkte prodaja najbogše in najfalejše

Czipoth Viktor

trgovec z lesom, drvami in premogom

v Murski Soboti

Slovenska ulica

Najbougša in najsigurnejša prilika za šparanje!

Jugoslovanski kreditni zavod

r. z. z. o. z.

podružnica v Murski Soboti

(poleg apoteke)

plača intereš na hranilne vloge in na vloge v tekočem računi

8% brez odpovedi 8%

Na vekše vezane šume se plača intereš po dogovori brez odtegnenj rentnega in invalidskega davka.

Posojila se dovolijo na osebni kredit (proti vekslni) na hipoteke in v tekočem računi.

Zavod stoji neposredno pod državnim nadzorstvom.